

2016-08-12

Infrastruktur och kommunikationer  
Ruth Eriksson  
Tfn  
E-post:ruth.eriksson@regionhj.se

## **Nattågsutredning för övre Norrland (RUN/349/2016)**

### Ärendebeskrivning

#### Inledning

Nattågstrafiken till övre Norrland är upphandlad av Trafikverket utifrån att det är transportpolitiskt motiverat. Avtalet löper ut i december 2018 och en ny utredning har gjorts som underlag för beslut om fortsatt statlig upphandling av nattågstrafik till övre Norrland. Region Jämtland Härjedalen har fått utredningen på remiss. Ett av Trafikverkets uppdrag är att engagera sig i interregionalkollektivtrafik om det bedöms transportpolitiskt motiverat. Det innebär att den ska ge mätbara förbättringar i den interregionala tillgängligheten för kommuner, som utan den aktuella trafiken har en bristande tillgänglighet och att trafiken inte upprätthålls av annan aktör eller att den går att bedriva kommersiellt. Trafikverket har formulerat kriterier för interregional tillgänglighet.

Utbudet i den upphandlade trafiken är fyra två dubbelturer per dag. Det ger stora tillgänglighetsvinster för flertalet kommuner i Norrbottens och Västerbottens län, resenärerna är i hög grad turister. Medelresan är 90 mil lång.

För den upphandlade trafiken är det Trafikverket som tillhandahåller fordon och vagnar. Kostnaden är ca 100 mkr per år vilket bedöms motsvara ca en tredjedel av omsättningen. Nattågstrafiken har en krympande marknad, både nationellt och internationellt. Konkurrensen är stor från flyget.

## Slutsatser i utredningen

En fortsatt upphandlad nattågstrafik är motiverad för att upprätthålla tillgängligheten.

Nuvarande trafikutbud med två dubbelturer. Det ena turparet ger merparten av tillgänglighetsvinsterna samt har en större andel av resandet under lågsäsong. Det andra turparet ger framförallt tillgänglighet för turistresor under högsäsong, samt tillgänglighet för kommunerna längs Malmbanan.

I utredningen noteras att det finns en viss samordning mellan nattågen till övre Norrland och Jämtland i och med att trafiken under lågsäsong samordnats till Sundsvall och att det kan vara en tänkbar lösning på nattågstrafiken till Jämtland om den blir upphandlad.

Eventuellt engagemang i nattågstrafiken till Jämtland från Trafikverket kräver en egen utredning om förutsättningarna.

Utredningen slår fast att nattågen bidrar till de transportpolitiska målen. Det övergripande målet är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning till medborgarna och näringslivet i hela landet. Det finns också ett funktionsmål och ett hänsynsmål som uppfylls med nattågstrafiken. Västerbottens och Norrbottens regionala utvecklingsstrategier betonar vikten av nattågstrafik för näringslivets tillväxt, regionförstoring, en bredare arbetsmarknad, tillgång till utbildning och service samt besöksnäringens behov.

Tre alternativ till kommande trafikutbud redovisas. Utredningen tar inte ställning till vilket alternativ ska väljas.

Två nattåg i vardera riktningen ger bästa utfallet för tillgänglighet och kapacitet för besöksnäringen, och underlättar för en breddad säsong, ett större resande tack vara en större kapacitet. Det är också det alternativ som har den högsta kostanden.

Ett nattåg i vardera riktningen försämrar tillgängligheten till kommunerna längs Malmbanan ca 45 000 invånare och besöksnäringen i området. Trafikutbudet skulle inte räcka till under högsäsong. Kostanden skulle bli lägre än med två nattåg i vardera riktningen.

Ett nattåg i vardera riktningen förstärkt till ett nattåg under högsäsong

Alternativet bedöms ge tillräcklig kapacitet även under högsäsong. Högsäsong får bestämmas tillsammans med turistnäringen. Alternativet bedöms ge minskad kostnad, minskat resande men också möjlighet för operatören att utöka trafiken på kommersiell bas.

### Regiondirektörens förslag

### Förvaltningschefens förslag

Arbetsutskottet föreslår regionala utvecklingsnämnden

1. Region Jämtland Härjedalen konstaterar att en statlig upphandlad nattågstrafik till övre Norrland är transportpolitiskt motiverad. Det gäller både för boende i området, besöksnäringen och övrigt näringsliv. Region Jämtland Härjedalen tycker det är viktigt med en fungerande interregional trafikförsörjning i hela landet och stödjer därför ett fortsatt statligt engagemang i nattågstrafiken till övre Norrland.

2. Nattågstrafiken till Jämtland befinner sig på ett sluttande plan sedan 2 april 2016 då SJ reducerade den dagliga nattågstrafiken trafiken till att utföras endast under högsäsong för besöksnäringen i länet, ca 90 dagar per år. Frågan om det är trafikpolitiskt motiverat med ett statligt engagemang i nattågstrafiken till Jämtland är inte prövad ännu. Utredningen ser vissa samordningsmöjligheter av upphandlad nattågstrafik till övre Norrland och Jämtland till/från Sundsvall. Vilket skulle innebära en lägre total kostnad. Region Jämtland Härjedalen föreslår därför att upphandlingen görs med beaktande av att en sådan lösning kan genomföras.

I tjänsten

Anders Byström  
Förvaltningschef

Ruth Eriksson  
Områdeschef Infrastruktur och  
kommunikationer

**Utdrag till**

Trafikverket, JHT